

PROGRAM DZIAŁANIA

Muzeum Romantyzmu w Opinogórze

1. MISJA

Muzeum Romantyzmu w Opinogórze podczas prac nad obecnie obowiązującą Strategią Rozwoju, zgodną z przyjętą przez Sejmik Województwa Mazowieckiego Strategią Rozwoju Kultury w województwie mazowieckim, określiło misję, pozostającą w zgodności z zadaniami statutowymi, która brzmi następująco:

GROMADZIMY, PRZECHOWUJEMY, DOKUMENTUJEMY

I EKSPONUJEMY DOBRĄ KULTURĘ W ZAKRESIE ROMANTYZMU, WŁĄCZAJĄC W TE DZIAŁANIA KAŻDEGO...

Muzeum Romantyzmu w Opinogórze, już od ponad sześćdziesięciu lat dociera ze swoją ofertą nie tylko do osób z najbliższego regionu, ale z całej Polski, a także z zagranicy. To włączanie każdego, niezależnie od jego wieku, światopoglądu, percepcji czy postrzegania świata jest elementem niezbędnym, aby móc pretendować do roli instytucji jako tzw. *trzeciego miejsca* według teorii, której autorem jest amerykański socjolog Ray Oldenburg - miejsca nie będącego pierwszym (dom), ani drugim (praca), ale takim, gdzie można się zrelaksować, czegoś ciekawego dowiedzieć. Muzeum w najbliższych latach ma nie tylko opowiadać historię, będąc otwartym na formę i kształt spotkań dyktowanych przez aktualne potrzeby społeczne, ale także tę historię aktywnie tworzyć, włączając w ten proces tworzenia każdego – i Klientów w różnym wieku, różnych możliwości, i Pracowników, czyli Muzeum, bo tak je trzeba pojmować. Nie My i Oni, ale po prostu My – bez podziału.

2. WIZJA

W toku prac nad aktualną strategią została określona wizja, która brzmi:

**MUZEUM ROMANTYZMU W OPINOGÓRZE MIEJSCEM
W PEŁNI ODDAJĄCYM IDEE ROMANTYZMU,
KOMPLETNYM – SZANUJĄCYM DZIEDZICTWO
I OTWARTYM NA WSPÓŁCZESNE POTRZEBY.**

Z pewnością okolicznością sprzyjającą sprawnej realizacji przygotowanej oferty są przestrzenie, które posiadamy. Atutem tego miejsca jest wielka historia, z którą spotykamy się spacerując alejkami zabytkowego, romantycznego parku o unikatowym w skali kraju położeniu na trzech pagórkach i neogotyckimi budowlami – pałacem i oficyną dworską. Nie są znane dokładne lata powstania tych budowli. Pierwsza wzmianka o budowie pałacyku i oficyny pochodzi z listu Zygmunta Krasińskiego z września 1828 r. Na pewno w 1843 r. prace budowlane były już ukończone, gdyż w sierpniu tego roku odbyło się huczne wesele Zygmunta i Elizy z Branickich, a pałacyk był jednym z prezentów ślubnych. Zachwycona żona wieszczki nazywała go wówczas „małym klejnotem”. Pałacyk pełnił funkcję romantycznego pawilonu ogrodowego. W okresach letnich zamieniał się w dom mieszkalny dla gości. Podczas I wojny światowej uległ dużym zniszczeniom. Odbudowy dokonano na przełomie XX i XXI w. Początkowo był jedynym budynkiem, który tworzył Muzeum. Dziś możemy w nim oglądać ekspozycję prezentującą życie i twórczość Zygmunta Krasińskiego. Dopiero od września 1990 r. także w oficynie dworskiej prezentowane są ekspozycje muzealne – poświęcone historii rodu Krasińskich, ordynacji opinogórskiej, epoce napoleońskiej oraz wystawy czasowe. Poza dbaniem o istniejące obiekty zabytkowe założeniem Muzeum Romantyzmu w Opinogórze, które miało posłużyć m. in. realizacji koncepcji „trzeciego miejsca”, a także realizacji wszystkich zadań statutowych, było przywrócenie w przestrzeni obiektów historycznie tu istniejących, które na skutek wielu niesprzyjających wydarzeń i kolei losu przestały tu funkcjonować. W ten sposób wybudowano ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego Dwór, zmodernizowano Gościńiec Ogrodnika, a ze środków unijnych i samorządowych wybudowano zabudowania folwarczne i Oranżerię. Dzisiaj wpisują się w nowe funkcje i wymagania współczesnego odbiorcy. Realizacji tych celów służy również zrewaloryzowany park, który jest miejscem licznych spotkań i zajęć edukacyjnych. Dzięki nowym obiektom zgodnie ze swoim Statutem mogliśmy rozszerzyć naszą działalność o wynajem nowych składników majątkowych; organizowanie dodatkowych wydarzeń, takich jak konferencje, szkolenia, spektakle, warsztaty muzealne, a tym wydarzeniom, które były już realizowane w historycznych obiektach, takim jak koncerty, sesje naukowe czy lekcje muzealne – nadanie nowej formy oferty w większych i bardziej dostosowanych przestrzeniach; działalność instruktażowo-metodyczną, prowadzenie na terenie muzeum własnej gastronomii. Żeby jednak muzeum mogło pełnić funkcję „trzeciego miejsca” niewątpliwie musi być miejscem kompletnym. Muzeum Romantyzmu w Opinogórze posiada doskonałe warunki, aby tę koncepcję realizować. Dla ducha zapewnia uciechę wynikającą ze spotkań z nietuzinkowymi eksponatami, a dla ciała – z chwili oddechu w Gościńcu Ogrodnika i kosztowania smaków

Mazowska z oferty gastronomicznej naszej muzealnej restauracji. A po tym rekreacja na łonie natury –w zabytkowym parku, gdzie znajdują się woliery zamieszkałe przez ptaki i stajnie zamieszkałe przez konie.

Działalność merytoryczna

Dla nas Muzeum to zakorzenienie – centrum wiedzy o romantyzmie, którą przekazujemy na wiele sposobów, tj. m. in. poprzez:

1. Pracę naukową i badawczą polegającą na prowadzeniu badań nad romantyzmem polskim i europejskim, nad epoką napoleońską, badania dotyczące rodu Krasińskich, w szczególności poety Zygmunta Krasińskiego, a także założeń parkowych i ogrodowych w kraju i Europie.
2. Działalność wystawienniczą, czyli wystawy stałe, wystawy czasowe sztuki oraz biograficzne, w których partnerami są muzea, a także kolekcjonerzy prywatni krajowi i europejscy udzielający wsparcia w zakresie organizacji tych wystaw, wystawy planszowe przeznaczone do wypożyczenia przez placówki oświatowe oraz wystawy plenerowe.
3. Wydawnictwa, cykliczne publikacje, tj. *Amor patriae nostra lex*. Zeszyty muzealne; magazyn informacyjny *Muzealne Rozmaitości* wydawany 2 razy w roku, a ponadto albumy, przewodniki, katalogi do wystaw, zbiorów, publikacje pokonferencyjne.
4. Nowoczesną i kreatywną edukację. Nowa oferta edukacyjna Muzeum Romantyzmu w Opinogórze opiera się na założeniu edukacji poprzez swobodne i regularne włączanie dzieci i młodzieży w przestrzeń muzealną. Dążymy do stworzenia przestrzeni przyjaznej odbiorcy, do której pragną przybywać, ale także wracać. Naczelnym założeniem zmodyfikowanego planu zajęć edukacyjnych jest wykorzystanie potencjału całego zespołu pałacowo-parkowego do działań edukacyjnych, które mają pobudzić wyobraźnię odbiorcy. Zajęcia dla dzieci i młodzieży mają na celu wsparcie opiekunów w twórczym procesie kształtowania ich podopiecznych. Bloki zajęć budowane są tak, aby umożliwiły młodym umiejscowić romantyzm w ramach ich światopoglądu. Czynimy to w formie spotkań z muzyką i sztuką epoki romantyzmu (Rodzinna Niedziela), w tym koncertów muzyki poważnej, spotkań z teatrem, aktywnego zwiedzania obiektów, kolekcji i zbiorów muzealnych, warsztatów kreatywnych kierowanych do różnych grup dzieci i młodzieży; lekcji muzealnych o tematyce związanej z romantyzmem; jednodniowych pobytów edukacyjnych (nowoczesna forma aktywnego zwiedzania umożliwiająca zdobycie wiedzy o epoce romantyzmu), Pikników w Muzeum, Wagarów w Muzeum, wakacji i ferii zimowych, konkursów edukacyjnych plastycznych, recytatorskich poezji romantycznej, urodzin.
5. Gromadzenie zbiorów bibliotecznych dotyczących romantyzmu wraz z digitalizacją zbiorów.
6. Muzykę i poezję, czyli cykliczne koncerty muzyki i poezji, których tematem przewodnim jest twórczość Romantyków, bądź odwołania do tej twórczości w dziełach późniejszych.

7. Scenę jednego aktora – monodramy, które są nowością w naszej ofercie będącą odpowiedzią na głosy odbiorców, zwolenników takiego rodzaju przekazu.

Kolejne lata to lata przede wszystkim kontynuacja zadań, wskazanych w aspekcie merytorycznym. Wszystkie te działania sprawiają, że nasze statutowe zadania są realizowane, a nieustające zainteresowanie przygotowaną ofertą sprawia, że z pewnością będziemy je nadal prowadzić, wzbogacając o nowe pozycje wynikające z zapotrzebowania naszych odbiorców.

W latach następnych zamierzamy zorganizować widowisko „Wesele Zygmunta i Elizy”, bo przecież tu w Opinogórze miało miejsce wielkie i huczne wesele młodej pary 180 lat temu, a dzięki bogatej epistolografii jest możliwe do odtworzenia w strojach z epoki i całym należnym epoce kunsztem, by nic nie zakłamać. Obecnie badamy rynek co do wykonawcy projektu.

Założeniem naszym jest stworzenie w sali we Dworze Krasińskich na najniższym poziomie, która obecnie służy za salę do wystaw czasowych, wystawy pt. „Romantyzm polski”, na której będą eksponowane dzieła malarstwa polskiego (na początek późniejszy romantyk – mistrz Jan Matejko, a potem też romantyzm polski w postaci dzieł wcześniejszych romantyków takich jak Piotr Michałowski czy Walery Wańkowicz, aż po Artura Grottgera), a także rzeźby i książki z epoki.

Kontynuujemy też tworzenie „Alei romantyków polskich”. Pierwszym pomnikiem, który stanął w tej alei jest pomnik Zygmunta Krasińskiego, odsłonięty w 1989 r. w 130 rocznicę śmierci poety. Jego autorem jest Mieczysław Welter. Jest to jedyny pomnik poety w kraju. W 2019 r. – w roku Cypriana Kamila Norwida – nieopodal posadowiono jego pomnik autorstwa Aleksandra Porożniuka. W 2022 r. z kolei – w roku romantyzmu polskiego – w pobliżu stanęły popiersia Adama Mickiewicza oraz Juliusza Słowackiego, a przy Oranżerii – muzycznym sercu Muzeum – popiersie Fryderyka Chopina. Rok 2023 jest z kolei rokiem Aleksandra Fredry – największego polskiego komediopisarza epoki romantyzmu – którego to pomnik planujemy jako kolejny w tej Alei. Nie może też w niej zabraknąć w następnych latach pomników innych wielkich romantyków takich jak: Wincenty Pol, Teofil Lenartowicz czy Maurycy Mochnacki.

W parku ma też powstać Aleja figur, w której staną rzeźby inspirowane twórczością Zygmunta Krasińskiego według posiadanych już projektów autorstwa Aleksandra Porożniuka, a wśród nich jako pierwszy *Irydion*. Rzeźby te zostaną zlokalizowane nieopodal Oranżerii, w sąsiedztwie zabytkowego pomnika przyrody – jakim jest jesion Szwoleżer II, który stojąc w samotności, umarły, jest świetnym obrazem emocji stanowiących wizerunek epoki.

Chcemy skupić się na gromadzeniu zbiorów, poszerzaniu oferty eksponatów stanowiących naszą własność. Badamy rynek, pozyskujemy środki na zakup obiektów wzbogacających nasze zbiory. W następnych latach chcemy znacząco poszerzyć naszą kolekcję.

Nieopodal budynku Oficyny – miejsca eksponowania pamiątek epoki napoleońskiej –zamierzamy posadowić obelisk poświęcony szwoleżerom gwardii Napoleona Bonapartego według projektu Zygmunta Krasińskiego, który zamierzał zrealizować Adam Krasiński – wnuk poety, z wymownym cytatem słów Mistrza: „Po całej prawie ziemi, pod obcemi znaki, za wolność swego kraju walczył żołnierz taki”.

W naszych działaniach chcemy współpracować z innymi instytucjami, w tym muzeami, szkołami, rodzicami dzieci, seniorami, aby dokładnie według ich potrzeb kształtować ofertę i potem cieszyć się z efektów. Muzeum będzie dbać dalej o swój wizerunek poprzez zróżnicowane kanały i formy promocji, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania internetowych narzędzi informacji i promocji, w tym kanałów .

Plany inwestycyjne

Opinogórskie muzeum ma bogate plany inwestycyjne na długie lata – przynajmniej do 2028 r. Już rozpoczęło prace zmierzające do stworzenia europejskiego ośrodka kulturalno-naukowego, który ma służyć realizacji działalności statutowej placówki. Projekt zakłada wybudowanie zaplecza konferencyjno-noclegowego o łącznej powierzchni ok. 5 tys. m kw. Składać się ma on z sal konferencyjnych, które jednocześnie będą mogły pełnić funkcje pomieszczeń o charakterze gastronomicznym oraz bazy noclegowej. Ambicją Muzeum jest uczynienie ze swej placówki europejskiego ośrodka kulturalno-naukowego, koncentrującego się na ideowym i materialnym dziedzictwie doby romantyzmu i całego wieku XIX.

Główny cel to stworzenie jedyne w Europie ośrodka, który łączyłby miasta i instytucje w całej Europie krzewiące idee romantyzmu i ochrony dziedzictwa rodu Krasińskich, a także ich wkład w historię Europy. Umożliwią to kontakty i wymiana doświadczeń z innymi instytucjami w Europie, które zajmują się badaniem epoki romantyzmu, podczas wizyt studyjnych ich pracowników w Opinogórze. Mowa tutaj o takich miejscach jak Muzeum Adama Mickiewicza w Nowogródku na Białorusi, Muzeum Adama Mickiewicza w Wilnie oraz Muzeum Syrokomli w Borejkowszczyźnie na Litwie, czy Muzeum Juliusza Słowackiego w Krzemieńcu na Ukrainie. Ponadto z rodem Krasińskich związanych jest wiele miejsc w całej Europie. Wspomnijmy tutaj o takich państwach jak Włochy, gdzie córka Franciszki Krasińskiej Maria Krystyna w 1797 r. została żoną księcia włoskiego Emanuela, a jej wnuk Wiktor Emanuel II był pierwszym królem Zjednoczonych Włoch. Miasta w tym państwie szczególnie związane z Krasińskimi to Nicea i Rzym, które są miejscami dłuższych pobytów Zygmunta Krasińskiego, w Rzymie także studiowali biskup Adam Stanisław Krasiński oraz biskup Jan Chryzostom Krasiński. Kolejny kraj, na którym odcisnęli swe piętno przedstawiciele rodu Krasińskich, to Niemcy i takie miasta jak Elsterwerde, gdzie spędziła ostatnie lata życia i została pochowana Franciszka Krasińska (żona

księcia kurlandzkiego Karola Krystiana Wettyna, syna króla Polski Augusta III Sasa) oraz Drezno, gdzie odbył się ślub Zygmunta Krasińskiego i Elizy z Branickich. Szczególnie tragicznym miejscem związanym z Krasińskimi jest Dachau, miejsce uwięzienia i śmierci ostatniego ordynata opinogórskiego Edwarda Krasińskiego. Nie sposób nie wspomnieć o Francji i Paryżu, miejscu urodzenia, pobytów, śmierci i pierwszego pochówku Zygmunta Krasińskiego. Nie bez znaczenia jest także, że zamek Montresor należał do rodziny Branickich, z której wywodzi się żona Zygmunta Krasińskiego – Eliza, zaś w Mentonie znajdowała się willa Władysława i Róży Krasińskich. Musimy także wspomnieć, że Zygmunt Krasiński studiował w Szwajcarii, konkretnie w Genewie. Nie mniej ważna dla rodu Krasińskich jest Ukraina, gdzie w Dunajowcach Krasińscy mieli swój majątek rodowy: Kamieniec Podolski, który był siedzibą biskupa Adama Stanisława Krasińskiego, i w których to Dunajowcach często przebywał u swojej babki Antoniny Krasińskiej poeta; okopy św. Trójcy i Biała Cerkiew, dobra Branickich, z których pochodziła Eliza Krasińska, a gdzie dziś działa Stowarzyszenie Kultury Polskiej im. Zygmunta Krasińskiego. To wszystko chcemy pamiętać, o tym opowiadać, przypominać, w tym zakresie prowadzić badania, a idealnym miejscem do tego będzie Międzynarodowy Ośrodek Edukacji Dziedzictwa Kulturowego w Muzeum Romantyzmu w Opinogórze. Projekt posłuży też również rozwojowi turystyki weekendowej, gdyż osoby zwiedzające Muzeum chcą się tu zatrzymać na dłużej, by skorzystać z bogatej oferty muzealnej (w tym edukacyjnej, przejażdżek konnych, wizyty w powozowni oraz ptaszarni i poza stricte muzealną również i gastronomicznej) w ramach realizowanej koncepcji Muzeum jako tzw. trzeciego miejsca (poza domem i pracą oraz szkołą niezbędnego do ciekawego i szczęśliwego życia, muzeum jako miejsca kompletnego). To miejsce kompletne, za jakie dziś nasze Muzeum jest już uznawane, uzupełnione miejscami noclegowymi, pozwoli na spokojnie, bez pośpiechu, wieloetapowo korzystać ze wszystkich atrakcji, których można doświadczyć w naszym Muzeum.

Nieopodal ośrodka chcielibyśmy wybudować amfiteatr z zadaszoną sceną i miejscami dla widowni, aby w okresie letnim móc urządzać koncerty czy teatry plenerowe. Ta forma kontaktu widza ze sztuką bardzo odpowiada naszym odbiorcom, czego doświadczyliśmy w trakcie dwukrotnie zorganizowanych spektakli teatralnych w plenerze w Noc Muzeów. Pomimo braku amfiteatru będziemy z pewnością spektakle plenerowe organizować w każdą Noc Muzeów, ponieważ widzowie je pokochali. Mamy przestrzeń w parku, która nam to umożliwia, ale brak zadaszenia nad terenem może nieść przykre niespodzianki. Szczęściem ogromnym była sprzyjająca nam pogoda, choć do ostatniej chwili nie wiedzieliśmy, czy to zadanie uda się zrealizować. Amfiteatr z zadaszeniem umożliwiłby nam realizację uwielbianych przez turystów form spotkań i dałby gwarancję, że zawsze mogą się odbyć. Przy amfiteatrze chcemy zbudować tężnię solankowe, aby wzbogacić powietrze solanką, co jest szczególnie korzystne dla dróg oddechowych. Turyści będą mieli możliwość odpoczynku czy spaceru, aby oczyścić drogi oddechowe. Historia tężni wpisuje się również w epokę, którą kultywujemy, bo przecież to w XIX w. zauważono, że w wybudowanych do produkcji soli tężniach występuje powietrze bogate w mikroelementy, które można zastosować do leczenia różnych schorzeń. Zaobserwowano wtedy wśród górników pracujących w kopalniach soli kamiennej, że stosunkowo rzadko występują u nich problemy z górnymi drogami oddechowymi mimo tak wyczerpującej pracy.

Zakładamy, że droga do budowy ośrodka będzie długa, a zatem po drodze – w celu realizacji w mniejszym stopniu założeń, którym ma służyć ośrodek – chcielibyśmy odkupić tereny stanowiące niegdyś majątek Krasińskich, który na skutek burzliwych dziejów historii, zostały z tego majątku odłączone i obecnie znajdują się w prywatnych rękach. Mowa tu o terenie przy Domku z Kolumnami, na którym obecnie znajduje nie użytkowana od dawna restauracja „Parkowa”, a także dawnej Rządcówce będącej mieszkaniem i biurem zarządcy majątku Krasińskich. Obiekt ten zlokalizowany jest przy ul. Mickiewicza i jako zespół składający się z budynku biurowego, budynku gospodarczego i przyległego terenu z zielenią jest wpisany do rejestru zabytków. Posiadanie tych obiektów umożliwiłoby nam stworzenie dodatkowej przestrzeni wystawienniczej, biurowej, hotelowej i gastronomicznej.

Mamy jeszcze – bardzo realne już plany – odzyskania obiektu za główną bramą muzealną, ostatnio pełniącego funkcję siedziby policji, od kilkunastu lat nie użytkowanego. Historycznie ta nieruchomość stanowiła część zespołu pałacowo-parkowego, a niefortunne koleje losu spowodowały, że przestała funkcjonować w jego ramach. Obiekt obecnie znajduje się w naszym użytkowaniu, a Starostwo Powiatu Ciechanowskiego podjęło działania mające na celu przekazanie nam go na własność, zakończone sukcesem. Tu stworzylibyśmy sklepik z pamiątkami, kawiarnię zawsze pachnącą świeżo zmieloną kawą i pysznym ciastem własnej produkcji. Pozyskanie przez Muzeum tych nieruchomości stanowi przywrócenie spuścizny rodu Krasińskich i bardzo wspierałoby nasze działania statutowe. Każda otrzymałaby nowe życie, a zadbane, wyremontowane służyłaby z pewnością przyszłym pokoleniom.

Tak samo służyć przyszłym pokoleniom z pewnością będzie posiadany przez nas Domek z Kolumnami. We wpisanym do rejestru zabytków jako budynek z podcieniem obiekcie trwają przygotowania do stworzenia trzech pokoi gościnnych wraz z aneksami kuchennymi i łazienkami, by – wobec braku na chwilę obecną innej alternatywy hotelowej w miejscowości – choć w ten sposób umożliwić turystom spędzenie dłuższego czasu na terenie naszego Muzeum. Rozpoczęliśmy od dokumentacji projektowej. Planowana jest również rozbiórka istniejącej altany i postawienie nowej wraz z zagospodarowaniem terenu – ogrodu.

Piwnica nieopodal Gościńca Ogrodnika ma mieć nowe funkcje, a to ze względu na rosnące potrzeby biurowe. Obecnie przygotowywana jest dokumentacja projektowa na adaptację poddasza budynku stanowiącego w dolnej części kotłownię na pomieszczenia biurowe. Po wykonaniu projektu inwestycja będzie realizowana.

Przyszłym pokoleniom służyć mógłby też budynek będący naszą własnością, który znajduje się nieopodal kościoła przy ul. Norwida. Naszym zamiarem jest – wspólnie z Ciechanowskim Towarzystwem Naukowym – wykonać tam remont i stworzyć Ośrodek badań nad Stowarzyszeniami Mazowieckimi. Obecnie obiekt jest wpisany ze względu na swoją wartość historyczną do rejestru zabytków, planujemy na rok 2024 przygotować dokumentację projektową.

Wielkim wyzwaniem dla nas ze względu na zabytkowy charakter parku oraz części obiektów, ale koniecznym ze względu na potrzeby naszych gości, jest likwidacja barier architektonicznych poprzez dostosowanie trzech budynków znajdujących się na terenie muzeum dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchu w celu realizacji wymogów „Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami”. Nakłada ona na Muzeum obowiązek zapewnienia wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków. Wprowadzenie udogodnień w możliwości właściwego odbioru ekspozycji dla osób niewidomych i głuchoniemych też jest naszym celem – już teraz nasze najnowsze ekspozycje wyposażone są w informacje pisane alfabetem Braile'a oraz czytane przez lektora. Obecnie zrealizowaliśmy ze środków finansowych z Samorządu Województwa Mazowieckiego dokumentację w tym zakresie.

Najprostsze rozwiązanie zastosować będzie można w obiekcie Dworu, który nie jest obiektem wpisanym do rejestru zabytków, lecz budynkiem nowym, choć minęło już piętnaście lat od jego budowy. Obiekt ten pełni ważne funkcje w zarządzaniu całą jednostką. Dlatego jesteśmy właśnie w trakcie wymiany wielu systemów, które po kilkunastu latach od ich zainstalowania stają się przestarzałe. Rozpoczęliśmy od systemu sygnalizacji włamania i napadu, właśnie będziemy realizować dofinansowany ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego projekt, dzięki któremu będzie możliwość podłączenia nowoczesnych sensorów i czujników oraz wizualizacji obiektowej. W planie na ten rok mamy również zakup nowego systemu telefonii IP, która pokryje nasze zapotrzebowanie na właściwą liczbę numerów wewnętrznych, a także da możliwość ich automatycznego wyboru, bez konieczności przełączania przez pracownika Muzeum. Przymierzamy się do wymiany w przyszłym roku również systemu telewizji dozorowej w najnowocześniejszej cyfrowej technologii, ze wspomaganie sztucznej inteligencji. Takie systemy zapewnią doskonałe zabezpieczenie obiektu i bardzo dużo cennych zbiorów w nim eksponowanych, tym bardziej, że oprócz niezwyklej stałej galerii malarstwa XIX w., na przyszły rok planujemy dodatkową ekspozycję w podziemiach Dworu.

Termomodernizacji, z bardzo istotną wymianą okien i systemem rekuperacji, zostanie poddany już w przyszłym roku zabytkowy obiekt Oficyny. Prace zostaną rozpoczęte od dokumentacji projektowej. Środki na ten cel otrzymaliśmy z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska oraz z Samorządu Województwa Mazowieckiego.

Nie można zapominać, że Muzeum to także zabytkowy park krajobrazowy (ponad 22 hektary) w stylu angielskim z elementami architektury ogrodowej, stawami i starym drzewostanem, o który jesteśmy zobowiązani dbać ze względu na jego historię. W parku rośnie ponad 2 tysiące starych drzew, głównie klonów, dębów, lip, jesionów, świerków i kasztanowców. Cztery drzewa uznano za pomniki przyrody: dwa dęby, nazwane „Zygmunt” i „Eliza” oraz dwa jesiony „Szwolężer I” i „Szwolężer II”.

Nasza troska o zabytkowy park przejawiała się w formie dużego projektu, którego jednym z elementów były zrealizowane w roku ubiegłym „Prace pielęgnacyjno-zabezpieczające parku w Muzeum Romantyzmu w Opinogórze”, finansowanego ze środków unijnych i ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego. Projekt ten pozwolił zinwentaryzować ponad tysiąc drzew, wytypować drzewa do niezbędnej konserwacji drzewostanu i większość z nich tej konserwacji poddać. Obecnie przed nami plan inwentaryzacji pozostałej części drzewostanu, a w konsekwencji również i konserwacja tego drzewostanu, który zostanie do niej wytypowany. Ponadto niezbędna jest ekspertyza przyrodnicza martwego pomnika przyrody Szwoleżer II oraz analiza tomografem akustycznym drzew będących pomnikami przyrody.

Obecnie jesteśmy w trakcie realizacji umowy na ostatnią część tego projektu pod nazwą „Prace remontowe alejek parkowych w Muzeum Romantyzmu w Opinogórze”, które mają poprawić funkcjonalność alejek parkowych, powstałych w trakcie przeprowadzanej kilkanaście lat temu gruntownej rewaloryzacji parku. Musieliśmy zsynchronizować z tym projektem, tak aby nie zaburzał jego efektów, zakończony właśnie projekt obejmujący opracowanie dokumentacji projektowej związanej z budową instalacji gazowej w Muzeum, finansowany ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego. Obecne ceny oleju opałowego, którym ogrzewamy nasze obiekty, zmusiły nas do podjęcia decyzji o zmianie źródła ciepła na bardziej ekonomiczne. Prawdopodobnie w roku przyszłym w naszej gminie instytucje będą mogły się już przyłączać do powstałej w roku minionym sieci gazociągowej.

Nie sposób nie nadmienić, że pierwsza część tego projektu to „Prace konserwatorskie dotyczące nagrobków na cmentarzu w Opinogórze” dotyczące ośmiu zabytkowych nagrobków na cmentarzu w Opinogórze Górnej, tym razem pozostałych osób związanych z Dworem Krasieńskich. Dzięki temu praktycznie wszystkie zabytkowe nagrobki na opinogórskim cmentarzu zostały odnowione, czyniąc z niego jedną z najbardziej zadbanych nekropolii w kraju. W pierwszej części projektu konserwacji nagrobków, finansowanego również ze środków unijnych i Samorządu Województwa Mazowieckiego, pracom konserwatorskim poddano trzynaście zabytkowych nagrobków osób najbliższych rodzinie Krasieńskich, a w 2019 r. poddano konserwacji krypty grobowe, w których spoczywa wieszcz Zygmunt Krasieński – upamiętniono go pięknym pomnikiem według projektu sprzed ponad 100 lat. Był to projekt o szczególnym dla wszystkich znaczeniu duchowym.

We wspomnianym powyżej parku niezbędna okazała się też instalacja pułapek feromonowych z dyspenserem jako działanie związane z profilaktyką fitopatologiczną zapobiegające negatywnym skutkom wywołanym przez szkodniki roślin oraz dodatkowo działania związane z płoszeniem populacji gawrona pospolitego, który na stałe zamieszkał w naszym parku czyniąc wiosenne wizyty turystów bardzo uciążliwymi. I choć szanujemy wszystkich w naszych parku ci jego mieszkańcy utrudniają znacząco codzienne funkcjonowanie. Wcześniej oczywiście takie działanie należy uzgodnić z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska.

Z innych naszych planów inwestycyjnych w parku wymienić można jeszcze budowę zadaszzonego lonżownika dla koni w celu umożliwienia prowadzenia zajęć bez względu na niekorzystne warunki pogodowe, którego póki co nie mieliśmy możliwości wybudować ze względu na konieczność zmiany planu zagospodarowania przestrzennego – procedury gminne w tym zakresie są skomplikowane, proces wciąż trwa. Analiza popytu wykazała, że wśród odbiorców usługi istnieje duża potrzeba prowadzenia zajęć na lonżowniku, klienci wprost sugerowali chęć skorzystania z usług konkurencji posiadającej zadaszony lonżownik. Cel to zwiększenie profesjonalizacji usług hipoterapii/ jazdy konnej oraz przychodów z usług z uwagi na brak konieczności odwoływania zajęć ze względu na niekorzystną pogodę.

I by tak można długo jeszcze rysować plany rozwoju naszego Muzeum. Tak jak w domu, który jest miejscem szczęśliwym, planów jest wiele. Ważne jest, by wszyscy domownicy chcieli, bo podobno chcieć to móc, by nie zabrakło im sił, wytrwałości, zrozumienia, by się słuchali wzajemnie – i mamy, i taty, i dzieci, by znali swoje role i byli świadomi, jak ważny jest każdy w tym domu, jak bez niego byłoby trudno. Taki dom zawsze będzie szczęśliwy.

Nasze Muzeum – też dom, i taki w którym mieszkają Muzy, i taki w którym jesteśmy też My – cała muzealna społeczność – też może być miejscem szczęśliwym. To już od nas samych w dużej mierze zależy. A jeśli będziemy mieć nasz Dom Muzealny szczęśliwy to Muzeum Romantyzmu w Opinogórze stanie się obecne w przestrzeni publicznej nie tylko Opinogóry, Mazowsza, Polski, ale również Europy, a nawet dalej idąc – świata.

3. CELE

3.1. Cele długoterminowe

Lp.	Cel długoterminowy	Cele krótkoterminowe Rok 2023	Cele krótkoterminowe Rok 2024	Cele krótkoterminowe Rok 2025	Cele krótkoterminowe Rok 2026	Cele krótkoterminowe Rok 2027	Cele krótkoterminowe Rok 2028	Mierniki realizacji celu
1.	Praca naukowa i badawcza	Badania nad romantyzmem polskim, badania dotyczące rodu Krasieńskich, w	Realizacja ustalonego programu badań na rok 2024,	Realizacja ustalonego programu badań na rok 2025	Realizacja ustalonego programu badań na rok 2026	Realizacja ustalonego programu badań na rok 2027	Realizacja ustalonego programu badań na rok 2028	Ilość publikacji – min. 5 w ciągu roku Ilość wystąpień

Lp .	Cel długoterminowy	Cele krótkoterminowe Rok 2023	Cele krótkoterminowe Rok 2024	Cele krótkoterminowe Rok 2025	Cele krótkoterminowe Rok 2026	Cele krótkoterminowe Rok 2027	Cele krótkoterminowe Rok 2028	Mierniki realizacji celu
		szczegółności poety Zygmunta Krasińskiego. Organizacja konferencji naukowej – poświęconej Aleksandrowi Fredrze i Maurycemu Mochnackiemu (uwzględniono cele pozostałe do realizacji do końca roku)	wskazanego w pkt. 3.2.					konferencyjnych, które nie były publikowane – min. 1 w ciągu roku Ilość zorganizowanych konferencji - min. 1 w ciągu roku (dane dotyczą roku 2024 i następnych lat. Rok 2023 należy traktować proporcjonalnie licząc pozostały czas do końca roku)
2.	Działalność wystawiennicza Wystawy stałe	Nowa aranżacja wystaw stałych Wzbogacenie wystaw o zakupione eksponaty	Realizacja ustalonego programu wystaw na rok 2024, wskazanego w pkt. 3.2.	Realizacja ustalonego programu wystaw na rok 2025	Realizacja ustalonego programu wystaw na rok 2026	Realizacja ustalonego programu wystaw na rok 2027	Realizacja ustalonego programu wystaw na rok 2028	Ilość eksponatów - min. 2 w ciągu roku

Lp .	Cel długoterminowy	Cele krótkoterminowe Rok 2023	Cele krótkoterminowe Rok 2024	Cele krótkoterminowe Rok 2025	Cele krótkoterminowe Rok 2026	Cele krótkoterminowe Rok 2027	Cele krótkoterminowe Rok 2028	Mierniki realizacji celu
	Wystawy czasowe	„Świtezianka” „Powstanie Styczniowe w widokówkach i książkach” (uwzględniono cele pozostałe do realizacji do końca roku)						Ilość wystaw - min. 2 w ciągu roku Frekwencja – min. 20000 (dane dotyczą roku 2024 i następnych lat. Rok 2023 należy traktować proporcjonalnie licząc pozostały czas do końca roku)
3.	Wydawnictwa, cykliczne publikacje Wydawnictwa inne	„Amor patriae nostra lex” - zeszyty muzealne „Muzealne Rozmaitości” – magazyn informacyjny „Kościoły Fundacji Krasińskich”, „25 lat Mazowsze” – albumy (uwzględniono cele pozostałe do realizacji do końca roku)	Realizacja ustalonego programu wydawnictw na rok 2024 wskazanego w pkt. 3.2.	Realizacja ustalonego programu wydawnictw na rok 2025	Realizacja ustalonego programu wydawnictw na rok 2026	Realizacja ustalonego programu wydawnictw na rok 2027	Realizacja ustalonego programu wydawnictw na rok 2028	Ilość publikacji - min. 5 w ciągu roku Ilość egzemplarzy wszystkich wydanych wydawnictw – min. 1 000 w ciągu roku (dane dotyczą roku 2024 i następnych lat.

Lp.	Cel długoterminowy	Cele krótkoterminowe Rok 2023	Cele krótkoterminowe Rok 2024	Cele krótkoterminowe Rok 2025	Cele krótkoterminowe Rok 2026	Cele krótkoterminowe Rok 2027	Cele krótkoterminowe Rok 2028	Mierniki realizacji celu
								Rok 2023 należy traktować proporcjonalnie licząc pozostały czas do końca roku)
4.	Nowoczesna i kreatywna edukacja	Aktywne zwiedzanie obiektów, warsztaty kreatywne, lekcje muzealne, jednodniowe pobyty edukacyjne, oferta świąteczna Rodzinna niedziela, konkurs edukacyjny plastyczny (uwzględniono cele pozostałe do realizacji do końca roku)	Realizacja ustalonego programu edukacji na rok 2024 wskazanego w pkt. 3.2.	Realizacja ustalonego programu edukacji na rok 2025	Realizacja ustalonego programu edukacji na rok 2026	Realizacja ustalonego programu edukacji na rok 2027	Realizacja ustalonego programu edukacji na rok 2028	Ilość zorganizowanych wydarzeń - min. 400 w ciągu roku Frekwencja - min. 8 500 w ciągu roku (dane dotyczą roku 2024 i następnych lat. Rok 2023 należy traktować proporcjonalnie licząc pozostały czas do końca roku)
5.	Gromadzenie zbiorów bibliotecznych	Zbiory dotyczące romantyzmu wraz z digitalizacją zbiorów - młodzieńcze listy Zygmunta Krasińskiego	Realizacja ustalonego programu gromadzenia zbiorów bibliotecznych na rok 2024, wskazanego w pkt.	Realizacja ustalonego programu gromadzenia zbiorów bibliotecznych na rok 2025	Realizacja ustalonego programu gromadzenia zbiorów bibliotecznych na rok 2026	Realizacja ustalonego programu gromadzenia zbiorów bibliotecznych na rok 2027	Realizacja ustalonego programu gromadzenia zbiorów bibliotecznych na rok 2028	Ilość zakupionych pozycji książkowych - min. 50 w ciągu roku

Lp.	Cel długoterminowy	Cele krótkoterminowe Rok 2023	Cele krótkoterminowe Rok 2024	Cele krótkoterminowe Rok 2025	Cele krótkoterminowe Rok 2026	Cele krótkoterminowe Rok 2027	Cele krótkoterminowe Rok 2028	Mierniki realizacji celu
		(uwzględniono cele pozostałe do realizacji do końca roku)	3.2.					(dane dotyczą roku 2024 i następnych lat. Rok 2023 należy traktować proporcjonalnie licząc pozostały czas do końca roku)
6.	Muzyka i poezja	Cykliczne koncerty muzyki i poezji, których tematem przewodnim jest twórczość romantyczna, bądź odwołania do tej twórczości w dziełach późniejszych. – Koncerty Niedzielne, Salonik Elizy (uwzględniono cele pozostałe do realizacji do końca roku)	Realizacja ustalonego programu koncertów i spotkań na rok 2024 wskazanego w pkt. 3.2.	Realizacja ustalonego programu koncertów i spotkań na rok 2025	Realizacja ustalonego programu koncertów i spotkań na rok 2026	Realizacja ustalonego programu koncertów i spotkań na rok 2027	Realizacja ustalonego programu koncertów i spotkań na rok 2028	Ilość zorganizowanych koncertów i spotkań - min. 15 w ciągu roku (dane dotyczą roku 2024 i następnych lat. Rok 2023 należy traktować proporcjonalnie licząc pozostały czas do końca roku)
7.	Scena jednego aktora	Monodramy -utwory romantyczne albo nawiązujące do romantyzmu	Realizacja ustalonego programu teatralnego na rok 2024, wskazanego w pkt. 3.2.	Realizacja ustalonego programu teatralnego na rok 2025	Realizacja ustalonego programu teatralnego na rok 2026	Realizacja ustalonego programu teatralnego na rok 2027	Realizacja ustalonego programu teatralnego na rok 2028	Ilość zorganizowanych teatrów - min. 3 w ciągu roku

Lp.	Cel długoterminowy	Cele krótkoterminowe Rok 2023	Cele krótkoterminowe Rok 2024	Cele krótkoterminowe Rok 2025	Cele krótkoterminowe Rok 2026	Cele krótkoterminowe Rok 2027	Cele krótkoterminowe Rok 2028	Mierniki realizacji celu
								(dane dotyczą roku 2024 i następnych lat. W roku 2023 zadanie zrealizowane)

3.2. Cele krótkoterminowe planowane do realizacji na najbliższy rok

Lp.	Cel krótkoterminowy	Planowane działania służące realizacji celu	Mierniki realizacji celu/wartość docelowa
1.	Praca naukowa i badawcza	- Organizacja Konferencji „Światy Zygmunta Krasińskiego” - Udział w konferencjach zewnętrznych - Badania naukowe dot.: - romantyzmu polskiego - życia i twórczości Zygmunta Krasińskiego - rodziny Krasińskich - głównie kobiet - biskupa Adama Stanisława Krasińskiego - starostwa opinogórskiego - od czasów Krzysztofa Niszczyckiego - Cecylii Krasińskiej - Jana Dobrogosta Krasińskiego i Jana Reisnera – działalność fundacyjna - tematu „Krasińscy starostowie płoccy”	Ilość zorganizowanych konferencji – min.1 Ilość konferencji – min. 2 Ilość publikacji - min. 5 Ilość wystąpień konferencyjnych, które nie były publikowane – min. 1

Lp.	Cel krótkoterminowy	Planowane działania służące realizacji celu	Mierniki realizacji celu/wartość docelowa
2.	Działalność wystawiennicza Wystawy stałe Wystawy czasowe Inne wydarzenia	Doposażenie wystaw stałych w nowe eksponaty – autoportret Januarego Suchodolskiego, patrona Galerii malarstwa i inne „Matejko i Krasińscy” „Zygmunt Krasiński i jego najbliżsi” „Konstytucja 3. Maja” „Rzeźba Waldemara Musika” „2 wystawy pocztówek „Malarstwo polskie XIX w.” ze zbiorów Mariana Sołobodowskiego” Wystawa planszowa „Zygmunt Krasiński” Konkurs na projekt i wykonanie rzeźby przedstawiającej scenę bądź postać z „Irydiona” Z. Krasińskiego Galeria jednego eksponatu. Cykl prezentacji eksponatów związanych z Zygmuntem Krasińskim	Ilość zakupionych eksponatów – min. 2 Ilość wystaw – min 5. Ilość uczestników – min. 20000 Ilość innych wydarzeń – min.10 Ilość uczestników – min. 1000
3.	Wydawnictwa, cykliczne publikacje	„Muzealne Rozmaitości” „Amor patriae nostra lex” „Po kądzieli...” „Matejko i Krasińscy” „Zygmunt Krasiński i jego najbliżsi” „Konstytucja 3. Maja” „Pocztówki „Malarstwo polskie XIX w.” ze zbiorów Mariana Sołobodowskiego” „Światy Zygmunta Krasińskiego”	Ilość publikacji – min. 5 Ilość egzemplarzy wszystkich wydanych wydawnictw – min. 1 000
4.	Nowoczesna i kreatywna edukacja Lekcje muzealne	„Romantyzm polski” „Nie-Boska komedia – geneza, analiza, inscenizacje” „Czarny romantyzm – tajemniczość i groza w literaturze i sztuce	Ilość uczestników – min. 4000 Ilość lekcji – min. 200

Lp.	Cel krótkoterminowy	Planowane działania służące realizacji celu	Mierniki realizacji celu/wartość docelowa
	Warsztaty	XIX w.” „Życie codzienne w XIX wieku. Dawne obyczaje, praca i rozrywki” „Być jak Eliza Krasińska – w gotowalni arystokratki” „Moja pierwsza wizyta w Muzeum” „Poznajemy obrazy” „Malarstwo XIX w.” „Chopin i kompozycje z lat dziecięcych” „Pan Tadeusz i muzyka” „Spacerem po instrumentach” „Z kuferka podróżnika” „Wokół kuchni i stołu” „Aspekt konserwatorski w pielęgnacji drzewostanu zabytkowego Zespołu Pałacowo-Parkowego w Opinogórze”	Ilość uczestników – min. 4 000 Ilość warsztatów – min. 200
	Inne wydarzenia	„Ptaki wokół nas” „Oto jest Pliszka/Pinus” „W cyfrowym świecie biblioteki muzealnej” „Liryczne inspiracje w Bibliotece Poezji Polskiej” „Muzealna biblioteka - od starodruków do książki w sieci” „Pisać jak Zygmunt Krasiński – warsztaty kaligraficzne” „W świecie XIX-wiecznych instrumentów” „W XIX-wiecznej gotowalni” „Herby, herbusie, herbiątka” „W co się bawić... Zabawy i zabawki Zygmunta Krasińskiego” „Koński salon piękności – jak zajmować się koniem” „Końska cukierenka” „Hipoterapia” Rodzinna Niedziela w Muzeum Akademia Seniora w Muzeum Ferie w Muzeum Wakacje w Muzeum Dni Patrona w I Liceum Ogólnokształcącym im. Z. Krasińskiego w Ciechanowie Wagary w Muzeum Dni Otwarte Funduszy Unijnych	Ilość uczestników – min. 500 Ilość innych wydarzeń – min. 12

Lp.	Cel krótkoterminowy	Planowane działania służące realizacji celu	Mierniki realizacji celu/wartość docelowa
		Konkurs recytatorski poezji i prozy romantycznej Konkurs plastyczny	
5.	Gromadzenie zbiorów bibliotecznych	Książki dotyczące historii XIX wieku, historii sztuki, literatury, analiz literackich, tematyki napoleońskiej oraz twórczości Zygmunta Krasińskiego.	Ilość zakupionych książek - min. 50
6.	Muzyka i poezja	Koncerty niedzielne Salonik Elizy W rocznicę urodzin i śmierci Zygmunta Krasińskiego Imieniny Zygmunta Narodowe Czytanie Opinogórskie Spotkania z Literaturą Udział w Targach Książki Historycznej (Salon Książki Muzealnej) 2 koncerty na zabytkowym fortepianie Żyrafie Spotkanie słowno-muzyczne: prelekcja specjalisty w dziedzinie twórczości Zygmunta Krasińskiego	Ilość uczestników – min. 2 000 Ilość wydarzeń – min. 15
7.	Teatr	Teatr Jednego Aktora w Muzeum Noc Muzeów	Ilość uczestników – min. 300 Ilość zorganizowanych wydarzeń – min. 3 Ilość uczestników – min. 300 Ilość zorganizowanych wydarzeń – 1

4. Finansowanie realizacji programu – koncepcja

Lp.	Źródła finansowania	Łączne nakłady finansowe (w tys. zł)	Wydatki w poszczególnych latach Rok 2023	Wydatki w poszczególnych latach Rok 2024	Wydatki w poszczególnych latach Rok 2025	Wydatki w poszczególnych latach Rok 2026	Wydatki w poszczególnych latach Rok 2027	Wydatki w poszczególnych latach Rok 2028
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I.	Wydatki bieżące, w tym:	57.594	10.093	9.609	9.298	9.498	9.498	9.598
I.1.	dotacja podmiotowa	47.364	7.894	7.894	7.894	7.894	7.894	7.894
I.2.	dotacja celowa na realizację wskazanych zadań i programów	2.581	1.148	533	200	300	200	200
I.2.a	z budżetu organizatora	2.093	760	533	200	200	200	200
I.2.b	inne	488	388	0	0	100	0	0
I.3.	przychody własne IK	7.630	1.050	1.180	1.200	1.300	1.400	1.500
I.4.	inne	19	1	2	4	4	4	4
II.	Wydatki majątkowe, w tym:	87.686	422	7.687	13.032	52.930	3.315	10.300
II.1.	dotacje celowe	52.877	322	6.438	12.932	19.770	3.215	10.200

Lp.	Źródła finansowania	Łączne nakłady finansowe (w tys zł)	Wydatki w poszczególnych latach Rok 2023	Wydatki w poszczególnych latach Rok 2024	Wydatki w poszczególnych latach Rok 2025	Wydatki w poszczególnych latach Rok 2026	Wydatki w poszczególnych latach Rok 2027	Wydatki w poszczególnych latach Rok 2028
	na inwestycje z budżetu organizatora							
II.2.	przychody własne IK	600	100	100	100	100	100	100
II.3.	inne	34.209	0	1.149	0	33.060	0	0
III.	RAZEM I+II	145.280	10.515	17.296	22.330	62.428	12.813	19.898